

Simona Hodnik, Andreja Kerme

RAZLIČNE DIMENZIJE FILMA V PROGRAMU PROJEKTNO UČENJE ZA MLAJŠE ODRASLE

V okviru programa Projektno učenje za mlajše odrasle je nastalo že več filmov, na primer *Mladost izza ogledala*, *Hočem živeti*, *Katra ...* V slovenskem prostoru je doživel precejšnjo odmevnost film *Hočem živeti*, ki prikazuje zgodbo mladega dekleta, ki je poskušalo narediti samomor. Mlajša odraslost je obdobje, ko nekateri študirajo, nekateri so že zaposleni, če delo dobijo, nekateri pa iščejo svojo pot, ki ni brez (resnih) težav. V sodobnem času nihilizma in individualizma je mladost zahtevno obdobje, kot zapiše Galimberti (2012) v svojem delu *Grozljivi gost*, in mladim je treba omogočiti, da svoje zmožnosti razvijajo na različne načine. Mlajši odrasli, ki niso vključeni v izobraževanje ali delo, so posebna (ranljiva) ciljna skupina (prim. Rozman Amon in Žalec, 2013; Žalec 2016) in eden od načinov spodbujanja izobraževanja je projektno delo za mlade – PUM.¹

Program PUM je namenjen mladim brezposelnim med petnajstim in petindvajsetim letom, ki niso dokončali formalnega izobraževanja ali pa jim grozi izpad iz šolskega sistema.

Na Zavodu Bob, natančneje v programu PUM, smo že pred časom spoznali velik pomen uporabe filma kot orodja za spodbujanje k razmišljanju in izražanju mladih, zato smo bili toliko bolj veseli, ko nas je kontaktiral Jani Sever s predlogom, da skozi dokumentarni film predstavi zgodbe »pumovcev«. To se nam je zdela zelo dobra priložnost, da širšo javnost opozorimo na probleme mladih. Iz tega sodelovanja je nastal film *Status Zero*, ki smo ga javno predstavili septembra 2016.

Status Zero prikazuje problematiko najmlajših brezposelnih v Sloveniji. Ljudi z roba, ki jim ni uspelo končati šole in se zdijo tako rekoč obsojeni na dosmrtno brezposelnost.

Fantje, stari od 18 do 22 let, in 16-letno dekle predstavljajo različne profile ter hkrati značilne tipe najmlajših brezposelnih. Prvi je že prestajal zaporno kazen zaradi nasilništva, drugi je končal zgolj osnovno šolo, potem pa zašel v »ekstenzivno žuriranje«, tretji prihaja iz dobro situirane, a nefunkcionalne družine. V času snemanja dokumentarnega

Simona Hodnik, Zavod BOB, hodnik.simona@gmail.com

Andreja Kerme, andreja.kerme@gmail.com

1 Program se je preimenoval v PUM-O, ker pa so filmi nastajali že prej, ohranjamo kratico PUM.

filma so bili vsi prijavljeni na zavodu za zaposlovanje in vsi trije so obiskovali program Projektnega učenja mlajših odraslih.

Dokumentarni film se začne v programu PUM, potem pa sledi zgodbam protagonistov. Ob spremljanju njihovega življenja spremljamo problematiko brezposelnosti (naj)mlajših v Sloveniji, kako jim družba poskuša pomagati in tudi kako jih stigmatizira ter ovira. Ob njihovih usodah se razkrivajo tudi usode tistih, s katerimi sobivajo in se družijo, od njihovih družin, prijateljev do delavcev na javnih institucijah, ki se z njimi ukvarjajo. Film prikazuje predvsem njihove intimne stiske in upanja. Hkrati pa spoznavamo, kako težko so mladi, ki enkrat postanejo brezposelni, zaposljivi, kaj so vzroki za njihove težave in v kolikšni meri so družbeno pogojeni.

Film, ki ga ustvarijo mladi, ima v okviru programa za mlajše odrasle različne vloge. Po naših izkušnjah lahko strnemo naslednje:

- omogoča, da mladi svoje probleme artikulirajo, da ubesedijo, kaj čutijo in mislijo, ter čustva in misli prenesejo v prizore;
- prek postavljanja filmskih prizorov sami sebi odgovarjajo na svoje izzive, kar spodbuja samospraševanje in refleksijo, odgovorijo si lahko na vprašanja, kaj so njihovi strahovi, ovire in podobno;
- dejavnost priprave, snemanja in predstavitve filma jim omogoča, da spoznajo svoje interese in talente, ki jih mogoče v drugih okoljih ne bi zaznali, spoznajo svojo iznajdljivost, organizacijske zmožnosti, zmožnost za navduševanje drugega in podobno;
- omogoča, da s svojo pripovedjo povedo okolju, v katerem živijo, a jih to pogosto ne vidi, kaj se mladim dogaja; omogoča, da okolje opozorijo na svoje težave; tako se razvija tudi dejavno državljanstvo, saj družbenemu okolju nastavijo zrcalo;
- skupno delovanje poveže skupino med seboj, nastane skupinska dinamika, ki mladim omogoča, da izstopijo iz osamljenega nihilizma v skupno prakso;
- pomemben vidik ustvarjanja filma je igra (in zabava), mladi ob tem razvijajo svojo ustvarjalnost.

Ustvarjanje filma kot način učenja lahko interpretiramo kot del tako imenovanega integrativnega izobraževanja (*integrative pedagogy*), ki združuje različne poti spoznavanja, tako razvoj spretnosti kot pridobivanje znanja ter razvoj refleksivnih in metakognitivnih zmožnosti za vodenje samega sebe.

LITERATURA

- Galimberti, U. (2012). *Grozljivi gost – nihilizem in mladi*. Ljubljana: Modrijan.
- Projektno učenje* (2014). Pridobljeno s <http://www.zavod-bob.si/blog/project/projektno-ucenje/>.
- Rozman Amon M. in Žalec, N. (2013). Painful memories turned into something beautiful. *ELM – European Lifelong Learning Magazine*, 4. Pridobljeno s <http://www.elmmagazine.eu/articles/painful-memories-turned-into-something-beautiful>.
- Žalec, N. (2016). Sodobne andragoške doktrine dela z ranljivimi skupinami odraslih in njihovo vključevanje v družbo. V E. Možina (ur.), *Osnovna šola za odrasle* (str. 184–209). Ljubljana: Andragoški center Slovenije.